

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
* * *

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ πεφιλημένα τέκνα,

Χάριτι Θεοῦ ἡξιώθημεν νὰ φθάσωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ ἐλθόντος εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸ «εὖ εἶναι»¹, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν, ἀπὸ τὴν δουλείαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ νόμου καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον, νὰ μᾶς δωρήσῃ δὲ τὴν κατ' ἀλήθειαν ζωὴν καὶ τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, ἣν «οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ἡμῶν»².

Ὑποδεχόμεθα τὸν «παντέλειον Θεόν»³, τὸν ὁποῖον «ἀγάπη κεκόμικεν εἰς τὴν γῆν»⁴, ὁ ὁποῖος καθίσταται ἡμῖν «καὶ ἡμῶν αὐτῶν συγγενέστερος»⁵. Ὁ κενωθεὶς Θεὸς Λόγος συγκαταβαίνει εἰς τὸ πλανηθὲν πλάσμα αὐτοῦ «συγκατάβασιν ἄφραστόν τε καὶ ἀκατάληπτον»⁶. Ὁ «ἀχώρητος παντὶ» χωρεῖται ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Παρθένου, ὁ μέγας ὑπάρχει ἐν σμικροῖς. Τὸ μέγα τοῦτο κεφάλαιον τῆς πίστεώς μας, τὸ πῶς ὁ ὑπερούσιος Θεὸς «ὑπὲρ ἄνθρωπον γέγονεν ἄνθρωπος»⁷, παραμένει «ἀνέκφαντον» μυστήριον. «Τὸ μέγα τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως μυστήριον, αἰεὶ μένει μυστήριον»⁸.

Αὐτὸ τὸ ξένον καὶ παράδοξον γεγονός «τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν»⁹, εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς κατὰ χάριν θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. «Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»¹⁰.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑψίστη σωτηριώδης ἀλήθεια διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἀνήκομεν εἰς τὸν Χριστόν. Τὰ πάντα εἶναι ἡνωμένα ἐν Χριστῷ. Ἐν Χριστῷ ἀναπλάθεται ἡ φθαρεῖσα φύσις μας, ἀποκαθίσταται τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ἀνοίγεται εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἡ ὁδὸς τοῦ καθ' ὁμοίωσιν. Διὰ τῆς προσλήψεως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Λόγου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, διὰ τοῦ κοινοῦ θείου προορισμοῦ καὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας θεμελιούται ἡ ἐνότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δὲν σώζεται ὁμως μόνον ἡ ἀνθρωπότης, ἀλλὰ σύμπασα ἡ κτίσις. Ὡς ἡ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων συμπαρασύρει ὅλην τὴν πλᾶσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀφορᾷ εἰς ὀλόκληρον τὴν δημιουργίαν. «Ἐλευθέρα μὲν ἡ κτίσις γνωρίζεται, υἱοὶ δὲ φωτὸς οἱ πρὶν ἐσκοτισμένοι»¹¹. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς μᾶς καλεῖ νὰ ἑορτάσωμεν τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν ὡς τὴν «κοινὴν ἑορτὴν πάσης τῆς κτίσεως», ὡς « τὰ σωτήρια τοῦ κόσμου, τὴν γενέθλιον ἡμέραν τῆς ἀνθρωπότητος»¹².

Τὸ «Χριστὸς γεννᾶται» ἀκούεται, δυστυχῶς, καὶ πάλιν εἰς ἓνα κόσμον πλήρη βιαιοτήτων, ἐπικινδύνων ἀνταγωνισμῶν, κοινωνικῆς ἀνισότητος καὶ καταπατήσεως τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Τὸ 2018 συμπληροῦνται ἑβδομήκοντα ἔτη ἀπὸ τὴν Οἰκουμηνικὴν Διακήρυξιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία, μετὰ ἀπὸ τὰς φοβερὰς ἐμπειρίας καὶ καταστροφὰς τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ἀνέδειξε τὰ κοινὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα ὀφείλουσαν νὰ σέβωνται ἀπαρεγκλίτως ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ τὰ κράτη. Ὅμως, ἡ ἀθέτησις τῆς Διακηρύξεως αὐτῆς συνεχίζεται, ποικίλαι δὲ καταχρήσεις καὶ σκόπιμοι παρερμηνεῖαι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ὑποσκάπτουν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν πραγμάτωσίν των. Συνεχίζομεν νὰ μὴ διδασκώμεθα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ἢ νὰ μὴ θέλωμεν νὰ διδαχθῶμεν. Οὐτε αἱ τραγικαὶ ἐμπειρίαὶ βίας καὶ ἡ καταρράκωσις τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, οὐτε ἡ διακήρυξις ὑψηλῶν ἰδανικῶν, ἀπέτρεψε τὴν συνέχισιν τῆς βίας καὶ τῶν πολέμων, τὴν ἀποθέωσιν τῆς ἰσχύος καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Οὐτε, βεβαίως, ἡ ἰσχύς τῶν τεχνικῶν μέσων καὶ αἱ ἐκπληκτικαὶ κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, οὐτε ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος, ἔφερον κοινωνικὴν

¹ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος ΛΗ', εἰς τὰ Θεοφάνια, εἶπουν τὰ Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος, Γ', PG 36, 313.

² Ἰωάν. ι', 18.

³ Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἐσπερινοῦ Χριστουγέννων.

⁴ Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ', PG 150, 657.

⁵ Ὁ. π., ΣΤ', PG 150, 660.

⁶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, Γ', α' PG 94, 984.

⁷ Μαξιμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Κεφάλαια διάφορα Θεολογικά τε καὶ Οἰκονομικά περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, ἑκατοντὰς πρώτη, ιβ', PG 90, 1184.

⁸ Ὁ. π.

⁹ Κολ. α', 26.

¹⁰ Πράξ. δ', 12.

¹¹ Ἰαμβικὴ Καταβασία τῶν Θεοφανείων, ὠδὴ Η'.

¹² Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, PG 31, 1472-73.

δικαιοσύνην και την πολυπόθητον ειρήνην. Τούναντίον, εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὁ εὐδαιμονισμὸς τῶν κατεχόντων αὐξάνεται καὶ ἡ παγκοσμιοποίησις καταστρέφει τοὺς ὄρους τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ εἰρήνης.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγνοήσῃ αὐτὰς τὰς ἀπειλάς κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. «Οὐδὲν γὰρ ὄσον ἄνθρωπος ἱερόν, ᾧ καὶ φύσεως ἐκινώνησεν ὁ Θεός»¹³. Ἀγωνιζόμεθα διὰ τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι «ἡ ὄντως εἰρήνη παρὰ Θεοῦ»¹⁴, ὅτι τὸ ὑπέρλογον μυστήριον τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ τῆς κατὰ χάριν θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ θείου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Ζῶμεν ἐν Ἐκκλησίᾳ τὴν ἐλευθερίαν, ἐκ Χριστοῦ, ἐν Χριστῷ καὶ εἰς Χριστόν. Εἰς τὸν πυρῆνα αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας ἀνήκει ἡ ἀγάπη, ἥτις «οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς»¹⁵, ἡ ἀγάπη «ἐκ καθαρᾶς καρδίας»¹⁶. Ἐνῶ ὁ αὐτόνομος, ὁ αὐτογνώμων καὶ αὐτάρκης, ὁ αὐτοθεούμενος καὶ αὐτομακαριζόμενος ἄνθρωπος περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν ἀτομικὴν του αὐτάρεσκον εὐδαιμονίαν καὶ βλέπει τὸν συνάνθρωπον ὡς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας του, ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἔχει κατεύθυνσιν πρὸς τὸν ἀδελφόν, κινεῖται πρὸς τὸν πλησίον, ἀληθεύει ἐν ἀγάπῃ. Τὸ μέλημα τοῦ πιστοῦ δὲν εἶναι ἡ διεκδίκησις δικαιωμάτων, ἀλλὰ τὸ «ποιεῖν τε καὶ πράττειν τὰ δικαιώματα Χριστοῦ»¹⁷, ἐν ταπεινώσει καὶ εὐχαριστίᾳ.

Αὕτη ἡ ἀλήθεια τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, τῆς ἐλευθερίας ὡς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγάπης ὡς ἐλευθερίας, εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος καὶ ἡ ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Στηριζόμενοι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνθέου ἡθους δυνάμεθα νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς μεγάλας προκλήσεις τοῦ παρόντος, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν ὄχι μόνον τὸ εὖ ζῆν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ζῆν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὴν ἀλήθειαν τοῦ «Θεανθρώπου» ὡς ἀπάντησιν εἰς τὸν σύγχρονον «ἄνθρωπο-θεὸν» καὶ πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ αἰώνιου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξῆρε καὶ ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016): «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐναντι τοῦ συγχρόνου «ἄνθρωποθεοῦ», προβάλλει τὸν «Θεάνθρωπον» ὡς ἔσχατον μέτρον τῶν πάντων: «Οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα λέγομεν, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα»¹⁸. Ἀναδεικνύει δὲ τὴν σωτηριώδη ἀλήθειαν τοῦ Θεανθρώπου καὶ τὸ Σῶμα Του, τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς τόπον καὶ τρόπον τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ ζωῆς, ὡς "ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ"¹⁹ καὶ ὡς μετοχήν, ἥδη ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ»²⁰.

Ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι ἡ βεβαίωσις καὶ ἡ βεβαιότης ὅτι τὴν ἱστορίαν, ὡς πορείαν πρὸς τὴν Βασιλείαν τῶν Ἐσχάτων, κατευθύνει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Βεβαίως, ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Βασιλείαν, ἡ ὁποία δὲν συντελεῖται μακρὰν ἢ ἀνεξαρτήτως τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος, τῶν ἀντιφάσεων καὶ τῶν περιπετειῶν αὐτῆς, ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν ἄνευ δυσκολιῶν. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιτελεῖ τὸ ἁγιαστικὸν, ποιμαντικὸν καὶ μεταμορφωτικὸν ἔργον αὐτῆς. «Ἡ γὰρ ἀλήθειά ἐστὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στυλὸς καὶ ἐδραίωμα...στυλὸς ἐστὶ τῆς οἰκουμένης ἡ Ἐκκλησία...καὶ μυστήριον ἐστὶ, καὶ μέγα, καὶ εὐσεβείας μυστήριον»²¹.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Ἦς συνορτάσωμεν, εὐδοκίᾳ τοῦ σκηνώσαντος ἐν ἡμῖν Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χαρᾷ πεπληρωμένη, τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου. Εὐχόμεθα ἐκ Φαναρίου, ὅπως ὁ σαρκωθείς καὶ συγκαταβάς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν, χαρίζεται εἰς ὅλους κατὰ τὸν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ, ὑγείαν κατ' ἄμφω, εἰρήνην καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, διαφυλάττη δὲ καλῶς τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ εὐλογῇ τὰ ἔργα διακονίας αὐτῆς, ἵνα δοξάζεται τὸ ὑπεράγιον καὶ ὑπερῦμνητον ὄνομα Αὐτοῦ.

Χριστοῦγεννα ,βιζ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστογεννῶν, μετὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

¹³ Νικολάου Καβάσιλα, Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ', PG 150, 649.

¹⁴ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, Εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α', Ὀμιλία Α', α', PG 61, 14.

¹⁵ Α' Κορ. ιγ', 5.

¹⁶ Α' Τιμ. α', 5.

¹⁷ Θεοτοκίον τῶν Ἀποστίχων τῶν Αἵνων 12^{ης} Ὀκτωβρίου.

¹⁸ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», Γ', β'. PG 94, 988.

¹⁹ πρβλ. Ἐφεσ. δ', 15.

²⁰ Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, § 10.

²¹ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, Εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Α', Ὀμιλία ΙΑ', PG 62, 554.